

1099, marzo. Calasanz

Pedro I, rey de Aragón y de Navarra, confirma los privilegios de Montearagón como capilla real.

*(Crismón)*⁸⁰. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Ego Petrus Dei gratia rex aragonensium siue pampilonensium, pro anima patris mei

⁸⁰ No hay crismón en ninguna de las copias. El doc. 5 comienza: *Hoc est translatum bene et fideliter factum et extractum a quodam priuilegio originali cuius tenor talis est...*

bone⁸¹ memorie Sancii regis et pro animabus parentum meorum et remissione peccatorum meorum et pro multis et magnis⁸² uictoriis et beneficiis que Deus nobis dedit de illo loco exeuntibus et redeuntibus, facio hanc cartam libertatis et ingenuitatis ecclesie Ihesu Nazareni de Montearagon et sanctis qui ibidem sunt Eximino⁸³ abbati et eius successoribus de omnibus et in omnibus ecclesiis quas habet predicta ecclesia in Aragonie siue in Pampilona⁸⁴ ex donatiuo de meo patre rege Sancio et meo. In ecclesiis uidelicet de Montearagon et de Lauata et de Siso⁸⁵ et de Cetrana et de Anguas⁸⁶ et de Bespen et de Blegua⁸⁷ et de Alcalá et de Argauiso⁸⁸ et de Nouals et de Petraselze⁸⁹ et de Albero et de Pompiano et de Oleuito⁹⁰ et de Setimo⁹¹ et de Castelgon et de Arbanes⁹² et de Sancta Eulalia et de Castellousuals⁹³ et de Barlonga et de Iuueluc et de Sauaies et de Boleia et de Lopingen⁹⁴ et de Artasona et de Luar⁹⁵ et de Aierbe⁹⁶ et de Gorreia⁹⁷ et de aliis ecclesiis que sunt in Pampilona⁹⁸, in ecclesiis uidelicet de Funes⁹⁹ et de Sancta Maria de Arlas et de Marcella et de Arrada et de Alasuas¹⁰⁰ et

⁸¹ Doc. 622/4: *bene*.

⁸² Doc. 622/4: *magnis*.

⁸³ Doc. 622/4: *Ximino*.

⁸⁴ Doc. 622/5: *Pampilonia*.

⁸⁵ Docs. 622/3 y 5: *Sieso*.

⁸⁶ Doc. 622/3: *Anguas*.

⁸⁷ Doc. 622/3: *Blegoa*.

⁸⁸ Docs. 622/3 y 5: *Argauieso*.

⁸⁹ Doc. 622/5: *Petraselç*.

⁹⁰ Doc. 622/4: *Oliuito*.

⁹¹ Doc. 622/3: *Sietomo*; doc. 622/5: *Setemo*.

⁹² Doc. 622/5: *Arbanes*.

⁹³ Doc. 622/3: *Castel Sauals*.

⁹⁴ Doc. 622/4: *Loporzaen*; doc. 622/5: *Lopinynen*.

⁹⁵ Doc. 622/3: *Loar*; doc. 622/5: *Luarre*.

⁹⁶ Doc. 622/5: *Ayerb*.

⁹⁷ Docs. 622/3 y 5: *Gorreya*; doc. 622/4: *Correa*.

⁹⁸ Doc. 622/5: *Pampilonia*.

⁹⁹ Doc. 622/5: *Funies*.

¹⁰⁰ Doc. 622/4: *Alasues*.

de Penalene¹⁰¹ et de Miraculo, quam uillam ego populau i termino de Funes et de Larraga et de Uiero¹⁰² et de Sancta Maria de Unzue¹⁰³ et de Sancta Maria de Uxua et de Olit et de Pitellas et de Sancta Cara et de Uillazoruc¹⁰⁴ et de Morelofreto¹⁰⁵ et de Carcastello¹⁰⁶ quod nullus homo uiuens liber uel seruus, uillanus uel rusticus, laicus siue clericus, infanzon ermunio siue de carta uel de populacione aliqua demandet in omnibus pre-nominatis ecclesiis uel in omnibus earum decimis siue primiciis, oblationibus, alodiis uel in suis pertinenciis uniuersis aliquam partem, ordinationem uel aliquid beneficium per fuero neque per consuetudinem aliquam contra uoluntatem predictae ecclesie Montisaragonis uel eius canonicorum sicut faciunt in aliis¹⁰⁷ ecclesiis que non sunt de mea¹⁰⁸ capella. Sed omnes predictae ecclesie et earum decimaciones et omnia ad eas pertinentia ita libere et ingenue sint in potestate et ordinatione prenominate ecclesie abbatis siue canonicorum ad seruicium eorum et de mea capella, quod nullus homo uiuens possit in eis¹⁰⁹ aliquam querere portionem¹¹⁰, ordinationem uel beneficium nisi episcopi quartum¹¹¹ decimarum secundum priuilegium domni Urbani Pape quod pater meus cui sit requies multis precibus et muneribus adquisiuit. Que uidelicet mea¹¹² capella habeat de predictis ecclesiis omni tempore duas¹¹³ in expedicione super sarracenos bonas azemilas quarum una capellam et altera tenda cum suis azemelariis

¹⁰¹ Doc. 622/3: *Peynalene*.

¹⁰² Docs. 622/3, 4 y 5: *Iuero*.

¹⁰³ Doc. 622/3: *Uxue et Sancta Maria de Unzue*.

¹⁰⁴ Doc. 622/5: *Uilla Çoruc*.

¹⁰⁵ Doc. 622/3 *Morel Freto*; doc. 622/4: *Morelofracto*; doc. 622/5: *Morello Freto*.

¹⁰⁶ Doc. 622/5: *Caracastello*.

¹⁰⁷ Doc. 622/3: *multis*.

¹⁰⁸ Doc. 622/3: *nostra*.

¹⁰⁹ Doc. 622/3: *eas*.

¹¹⁰ Doc. 622/3: *petitionem*.

¹¹¹ Docs. 622/3 y 5: *quartam*.

¹¹² Omite docs. 622/3 y 5.

¹¹³ Doc. 622/4: *unam in hoste super sarracenos bonam azemilam cum sua tenda et suo azemilero in reditu uero expedicionis capella semper in seruicio regis erit, azemila et tendam abbas Montisaragonis...*

honorifice portet in reditu uero expedicionis totum hoc preter capellam abbas Montisaragonis semper recuperabit¹¹⁴ et cum neccessarium fuerit sicut superius scriptum est similiter prestat¹¹⁵. Cetera siquidem que in seruicio mee capelle fuerint necessaria de decimis pariarum et redbibus aliarum¹¹⁶ ecclesiarum que sunt de mea capella pro ut mihi placuerit exeant. Quia uero uillani¹¹⁷ de Sieso contra stabilimentum et donatium patris mei Sancii regis et meum, canonicos Montisaragonis et clericos de abacia de Sieso egecerunt¹¹⁸ et contra eorum uoluntatem filios uille ibi posuerunt. Hanc in prenominate ecclesiis pono consuetudinem quod si aliquis in eis¹¹⁹ contra uoluntatem abbatis et canonicorum Montis Aragonis potestatem¹²⁰, ordinationem uel aliquod beneficium habere uoluerit, non uendicet quod querit¹²¹, sed¹²² mihi et mee posteritati M solidos pectet quicumque sit ille et quod de patre meo rege Sancio uel de me ipse uel eius posteritas acap-tauit omni tempore perdat et quod maius est diuine ulcioni subgaceat¹²³. Quisquis insuper mee posteritatis mihi uel meis in regno successerit nichil aliud in prenominate ecclesiis nisi quod dictum est ex debito querere possit sed totum quod in eis est et fuerit libere et quiete canonicos ecclesie Montisaragonis possidere faciat et permitat ita ut ab omnium bonorum retributore in ultimo examinis die istam mereatur uocem audire: Uenite benedicti Patris mei accipite regnum quod uobis a mundi constitutione parauit.

(*Signo de Pedro I en caracteres árabes*)¹²⁴. Signum regis (*Signo*) Adefonsi. Signum (*Signo*) regis Sancii Nauarre¹²⁵.

¹¹⁴ Docs. 622/3 y 5: *recuperet*.

¹¹⁵ Docs. 622/3 y 5: *prester*; doc. 4: *prestat*.

¹¹⁶ Doc. 622/3: *duarum*.

¹¹⁷ Doc. 622/5: *villam*.

¹¹⁸ Docs. 622/3 y 5: *iecerunt*.

¹¹⁹ Doc. 622/3: *uiuens*.

¹²⁰ Doc. 622/3: *posteritatem*.

¹²¹ Doc. 622/5: *querat*.

¹²² Doc. 622/3: *et a mihi et mea posteritatu*.

¹²³ Docs. 622/3, 622/4 y 622/5: *subiaceat*.

¹²⁴ Doc. 622/5 omite referencia a la firma de Pedro I.

¹²⁵ Doc. 622/3 omite los signos; doc. 622/4 omite el párrafo.

Facta carta ista firma et stabilis omni tempore in era M^a C^a XXX^a VII^a¹²⁶, in mense marcio¹²⁷ et in obsidione de Calasanz. Regnante me Dei gratia rege¹²⁸ Petro Sangiz¹²⁹ in Aragona et in Pampilona¹³⁰ et in Superarbi et in Ripacurtia et in Osca. Petrus episcopus in Osca et alius Petrus episcopus in Orunia¹³¹ et dominus¹³² Poncius episcopus in Rota. Adefonsus frater meus in Biele. Comes Sancius in Erro et in Tafalga¹³³. Senior Galindo Sangiz¹³⁴ in Funes et in Arguedas. Senior Enneco Fortuniones in Sancta Maria de Uxua et in Anniesse. Senior Lopelopez in Unocastello. Senior Lopegarcez in Arbe¹³⁵. Senior Fortunglopez¹³⁶ in Luar. Senior Fortiortiz¹³⁷ in Osca et in Montaragone. Senior Eximino Garcez et illo abbate don Galindo in Montesson. Senior Ramon Galin in Stata et in Statella. Don Calbet in Oze¹³⁸ et in Alachestro¹³⁹. Garcia Necones merino et Lopefortuniones zaualmedina in Osca et senior Acenargarcez merino in ualle de Funes.

Ego autem Sancius scriptor sub iussionem domini mei regis hanc cartam scripsi et de manu mea hoc signum (*signo*) feci¹⁴⁰.

AHN. Clero. Montearagón. Carp. 622, n.º 2. Original en letra visigótica.

126 Los docs. 622/3 y 622/5 escriben IIII^a.

127 Doc. 622/5: *marcii*.

128 Doc. 622/3: *rex*.

129 Doc. 622/5: *Sanchiz*.

130 Doc. 622/5: *Pampilonia*.

131 Doc. 622/3: *Oruyna*.

132 Doc. 622/5: *dompnus*.

133 Doc. 622/5: *Tafala*.

134 Doc. 622/5: *Senior Galindo Sanchiz in Funies et in Argedas*.

135 Doc. 622/3: *Aierbe*; doc. 622/4: *Airbe*.

136 Doc. 622/5: *Fortunio Lopez*.

137 Doc. 622/4: *Fortioriz*.

138 Doc. 622/5: *Osce*.

139 Doc. 622/3: *Alachesto*; doc. 622/4: *Alchestro*.

140 Doc. 622/3 omite el signo del notario. Doc. 622/4 omite la suscripción del notario. El doc. 622/5 añade: *Sig-(signo)num Michaelis de Colcn publicci oscensis notari, testes huius translati. Sig-(signo)num Johannis Delaturre publicci oscensi notarii, testes huius translati. Ego Egidius de Fraga publicus oscensis notarius hoc translatum ab originali translataui et hoc sig-(signo)num meum appossui in testimonium premissorum.*

AHN. Clero. Montearagón. Carp 622, n.º 3. Copia del siglo XIII.

AHN. Clero. Montearagón. Carp. 622, n.º 4. Copia del siglo XII.

AHN. Clero. Montearagón. Carp. 622, n.º 5. Trasunto notarial de Gil de Fraga (s. XIV).

Publica Antonio Ubieta, Colección diplomática de Pedro I..., doc. 62, pp. 298-300.